

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

Lišt slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
2c NA DAN DOBIVATE
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvenredni sobotni
nedeljni in prazniški izdaji).
:: Citajte, kar Vas zanima ::

Telephone: CHelsea 3-1242

Reentered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

o. 71. — Štev. 71

NEW YORK, THURSDAY, APRIL 10, 1941 — CETRTEK, 10. APRILA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

JUGOSLAVIJI ODREZANA POMOČ

Nemci v Mariboru

Grška armada razcepljena . . .

300,000 mož na iztoku v pasti

Beograd porušen

Na Cvetno nedeljo je bilo ubitih več sto ljudi. Bojnišnice, cerkve in šole popolnoma porušeni. — Totalna vojna na višku barbarstva.

S svojim naglim sunkom iz Bolgarske je nemška oklopna armada prerezala južno Srbijo od bolgarske meje skoro do Albanije in s tem Jugoslaviji onemogočila zvezo njene armade z grško in angleško armado na jugu.

Nemška armada more prve tri dni vojne zaznamovati naslednje uspehe proti Jugoslaviji in Grški:

1. Močne nemške skupine tankov in oklopnih avtomobilov, ki so prodirale proti jugu, so zasedle Solun in s tem ločile grško armado med turško mejo in Vardarjem od ostale grške armade na zapadni strani Vardarja.

Nemško vrhovno poveljstvo sicer naznanja, da vzhodna grška armada, ki šteje okoli 300 tisoč mo, spoznava svoj obupni položaj in da je vsled tega prosila za premirje. Radijska poročila pa pravijo, da se ta armada še junaško upira Nemcem.

2. Oni del nemške armade, ki je prebil Metaxasovo črto iz Bolgarske, je zasedel Xanthi in je dospel do Egejskega morja.

3. Nemška armada, ki prodira skozi južno Srbijo iz Bolgarske, je zavzela Veles in Tetovo ter je s tem Jugoslaviji pretrgala vse zveze z grško armado in poleg tega se ta armada naglo bliža albanski meji, kjer jo že Lahji težko čakajo.

4. Nemška motorizirana armada pod poveljstvom generala Paula von Kleista je večer ob 11 dopoldne zasedla Niš.

5. Nemška armada, ki prodira iz bivše Avstrije, je zasedla Maribor ter se utrnila na južnem bregu Drave.

S tem so bile prebite vse utrjene črte v Jugoslaviji in Grški, in taktika nemške bli-

Beograd je danes en sam kup razvalin. Navzlec temu, da je Jugoslavija Beograd razglasila za odprto mesto in je iz glavnega mesta umaknila vse, kar je bilo vojaškega, so se nemški bombniki in strmeljaveci vrgli nanj z vso besnostjo.

Takoj v pričetku vpada so Nemci bombardirali Beograd in so ga nato še večkrat bombardirali.

Beograjske ulice so pokrite z mrlji. Med ubitimi je največ žena, otrok in stareev.

Trideset bomb je bilo vrženo na kraljevo palačo. Poročilo iz Aten navaja pretresljive prizore, ki so se tekem bombardiranja dogajali v Beogradu. Nemški letalci so s strojuvci streljali na žene, mate-

re in otroke, ko so bežali iz gorečih hiš.

"Nikdar v dolgi zgodovini ni bil nad tem mestom storjen tako velik zločin, niti kadar se ga napadi najbolj divji narodi," pravi poročilo iz Aten. "Neutrjeno in nebranjeno mesto so porušili letalci naroda, ki trdi, da zavzema prvo mesto med kulturnimi narodi."

Poročilo nadalje pravi, da je bilo ubitih več tisoč civilistov. "Nemški letalci so zavrgli vsako mednarodno postavbo in vsak čut človečnosti; porušili so vse bolnišnice, vse cerkve, vse šole in kulturne ustanove Beograda."

Prvi napad je prišel v nedeljo zjutraj, ko so bile ulice polne ljudstva, ki je hitelo v cerkve.

skovite vojne se je zopet obnesla kot pri Sedan.

Nemška armada na Grškem in v Jugoslaviji je pod poveljstvom 61 let starega feldmaršala Sigmunda Wilhelma Lista.

V svojem prodiranju skozi južno Srbijo so Nemci vjeli 20,000 jugoslovanskih vojakov, med njimi 6 generalov. V roke jim je tudi padel velik vojni plen.

Kot rečeno, je vsled bliskevitnega nemškega sunka čez južno Srbijo in proti jugu do Soluna Jugoslavija odrezana od zveze z grško in angleško armado in se mora sedaj boriti na svojo lastno pest. Vendar pa pravi radijsko poročilo iz Aten, da se je jugoslovanska armada po števju prvem po-

razu reorganizirala in da se zopet bori z Nemci ter jim skuša preprečiti, da se ne združijo z Italijani v Albaniji.

Iz Budimpešte prihaja poročilo, ki ga pa Berlin še ni potrdil, da se je Beograd podal Nemcem.

Švedi so prepodili ruske letalce

Iz Stockholma na Švedskem poročajo, da se je pojavilo severno od Gotlanda troje ruskih letal, pa jih je švedska nevtralnostna patrula prepočila.

Gotland je švedski otok v Baltiku med Švedsko in Finsko ter leži kakšnih 150 milj severno od nemške obale.

V pomoč Jugoslaviji

Ameriški Rdeči križ je začel zbirati za Jugoslovane, ki so prizadeti vsled vojne vihere. — Velike zaloge zdravil in potrebščin so pripravljene.

Rdeči križ v New Yorku je pričel sprejemati prispevke za pomoč jugoslovanskim žrtvam nemškega brutalnega napada. Rdeči križ v New Yorku je prejel dovoljenje in naročilo za nabiranje prispevkov od glavnega stana Ameriškega Rdečega križa v Washingtonu, ki je že pričel kupovati razne potrebščine ter je v ta namen določil milijon dolarjev.

Med predmeti, ki jih nabira Rdeči križ, so poljske bolnišnice, 100,000 odevi, 2,000,000 oblek za zdravnike in bolničarke, štiri mize za X-žarke ter druge bolniške potrebščine.

Prva pošiljatev bo poslana v teku dveh tednov.

Ameriška vlada namerava te potrebščine pošiljati z jugoslovanskimi parniki, ki jih je v ameriških vodah 15. Sedaj pa še ni določeno, ali bodo vozili pod jugoslovansko, ali pa pod angleško zastavo.

Turčija ne bo pomagala

Turški vnani minister je obvestil jugoslovanskega in grškega poslanika v Ankari, da se Turčija za sedaj ne misli vmešati v vojno na Balkanu ter da se bo borila samo, če bo napadena.

Allis Chalmers tovarna obratuje s polno paro

Iz Milwaukee poročajo, da je začela Allis Chalmers tovarna po 76 dni trajajoči stavki obratovati s polno paro. Delavci delajo v treh shiftih, in kolesje se vrtili po 24 ur na dan. Družba ima za 45 milijonov dolarjev vojnih naročil.

V Newarku ni več italijan. konzulata

Italijanski podkonzul Giulio Righi je sporočil, da je dobil od svoje vlade naročilo, naj zapre italijanski konzulat v Newarku, N. J.

Konzulat je bil zelo zaposlen. Podrejenih mu je bilo namreč skoro pol milijona Italijanov.

Francoski finančnik izgubil državljanstvo

Uradno glasilo francoske vlade v Vichy je objavilo dolge seznam imen naturaliziranih Francozov, ki so izgubili francosko državljanstvo.

Med njimi sta tudi znani francoski bankir I. T. Born in njegova žena, ki je po rodu Dunajčanka. Born je pred leti porabil več milijonov dolarjev za razvoj francoske filmske industrije.

Zdaj živi s svojo ženo v mestu New York.

Ford Co. se bo pogajala z unijo

Zvezni posredovalec pravi, da stvar ugodno napreduje. — Po sedemtridesetih letih bo stopil Ford prvič v stik z delavsko organizacijo.

Vladni posredovalec James F. Dewey, je poslal delavski tajnici Miss Perkins zelo optimistično poročilo glede delavskih zahtev pri Ford Motor Company.

Dewey je dolgo konferiral z guvernerjem Murrayjem, D. Van Wagonerjem ter nekaterimi Fordovimi uradniki, katerim je nedvomno načeloval Fordov osebni zastopnik Harry H. Bennett.

Dasi zaenkrat še nič ne kaže, da bi bil spor kaj kmalu uravnan, je upati, da se bo v doglednem času vršila skupna konferenca Fordovih uradnikov in odborom United Automobile Workers (CIO). To bi bil v osemindesetih letih prvi sestanek uradnikov Fordove družbe z zastopniki kakšne zveze delavske organizacije.

Ford je imel doslej opravka s kompanijsko unijo, ki je pa povsem pod njegovo kontrolo. Vse druge delavske organizacije je smatral za "tujce" in jih ni hotel nikdar sprejeti ter razpravljati z njimi.

Po posvetovanju z unijskimi uradniki je Mr. Dewey namignil, da bo kmalu konec stavke, ki traja zdaj že sedmi dan. Istega mnenja je tudi michiganski guverner Van Wagoner.

Pri Deweyu so bili naslednji delavski zastopniki: — Allan Haywood, narodni CIO ravnatelj; Michael F. Widman, Jr., ki mu je poverjena naloga organiziranja Fordovih delavcev ter A. J. Thomas, mednarodni predsednik CIO unije avtnih delavcev.

Ko so pozneje časnikarji vprašali Deweya, kaj je telefoniral delavski tajnici Miss Perkins, je odvrnil: — Sporočil sem ji nekaj zelo razveseljivega.

Prvič v osemindesetih letih, to je izza časa, ko je začel Henry Ford izdelovati avtomobile, so se sestali Fordovi zastopniki z zastopniki delavske organizacije ter se začeli z njimi pogajati o delavskih zahtevah.

Ta konferenca je vse presenetila, kajti v zgodovini Ford Motor Motor Company nima nobene primere.

V Detroitu je napričakovano dospel Philip Murray, predsednik CIO ter je takoj stopil v stik s Fordovimi zastopniki.

CIO United Automobile Workers so pred devetimi dnevi zahtevali v Fordovi River Rouge tovarni. Ogromna tovarna, v kateri je v normalnem času zaposlenih 85 tisoč delavcev, še vedno počiva.

Iz zanesljivega vira se je izvedelo, da je Murraya povabil v Detroit michiganski guverner Van Wagoner, ki je tr-

"Piratstvo!" pravi Gayda

Znani italijanski častnik Virginio Gayda očita Združenim državam "morsko roparstvo," ker so zasegle nemške in laške ladje.

Po naročilu Benita Mussolinija je zopet zdiljal znani italijanski častnik Virginio Gayda. Možak ne more in ne more pojmiti, s kakšno pravico je vlada Združenih držav zaplenila precejšnje število nemških in italijanskih parnikov, nabavljajočih se v ameriškem vodstvu.

Ameriška vlada vztraja na stališču, da je to edina pot z prepovedjo sabotaže ter ima dokaze, da so mornarji na nekaterih parnikih že pokvarili stroje.

Gayda tega seveda neče ali ne more pojmiti, pač pa pravi, da je to nečoven primer "piratstva" oziroma morskega roparstva.

V svrhu zaplenjenja se je poslužila Amerike postave iz leta 1917, in baš to bode Gaydo v oči.

Amerika je v vojni, pa če je vojno napovedala ali ne, — piše v Mussolinijevem glasilu "Giornale d' Italia". — Vsa čast italijanskim mornarjem, ki so pokvarili stroje, da parnikov ne bo mogoče porabiti za transporte v Anglijo.

Po Gaydovem mnenju ni to nikaka sabotaža pač pa domoljubno dejanje.

Italijanske in nemške par-

lno prepričan, da se bodo zadregi pri Fordu v doglednem času končale v obojestransko zadovoljstvo.

Murray bi bil moral iti večeraj v Washington k predsedniku Rooseveltu, toda predsednik je odgodil sestanek za poznejši čas.

Po konferenci, ki je trajala več ur, je izjavil guverner, da se pogajanja zadovoljivo vrše in da ni več daleč čas, ko bo dosežen popoln sporazum. Pozneje je guverner tudi brzojavno naprosil predsednika Roosevelta, naj Fordove zadeve zaenkrat še ne predloži narodno-obrambni posredovalni oblasti.

Predno se narodno-obrambna posredovalna oblast začne pečati s kakšnim slučajem, mora imeti dovoljenje delavske tajnice Frances Perkins. Tudi s Perkinsovo je bil guverner v brzojavni zvezi.

Neki časnikar mu je pozneje rekel: — Govori se, da vam je dala Miss Perkins 24 ur časa za uravnavo stavke pri Fordu. Ali je to res?

Tega se pa natančno ne spominjam, — je odvrnil guverner v šali, — če je rekla štiriindvajset ur ali štiri ure

nike so zaplenile tudi Mehika, Costa Rica, Peru, Kuba in Venezuela. S tem so te republike dokazale, da so ponižne služabnice Združenih držav.

— Ameriškemu vzgledu, —

piše Gayda, — pa nista sledili dve največji in najmočnejši južno-ameriški republiki, Brazilija in Argentina. S tem sta dokazali svojo neodvisnost in samostojnost.

Mirovne demonstracije pred Belo hišo

Pred Belo hišo v Washingtonu se je pojavilo od dvesto do tristo članov American Peace Mobilization, ki so nosili plakate proti vojni. Na nekaterih je bilo naprimer zapisano: — Pomoč Angliji pomeni totalno vojno za Ameriko! Na drugih so bile besede: — Glejte, da delavci ne bodo izgubili pravice do stavk! Na tretjih: — Vlada naj že enkrat da zamorem iste pravice kot jih uživajo belokožci!

Demonstracije so korakali po Pennsylvania Ave., zvezni agenti jim pa niso dovolili stopati na trato pred Belo hišo.

Pijančevanje ni vzrok za ločitev zakona

V Brooklynu je vložila Mrs. Eva Meyers tožbo za ločitev zakona. Sodnika je prosila, naj prisili njenega moža, da ji bo plačeval po \$200 na teden. Sodnik je njeno prošnjo oziroma zahtevo zavrnil.

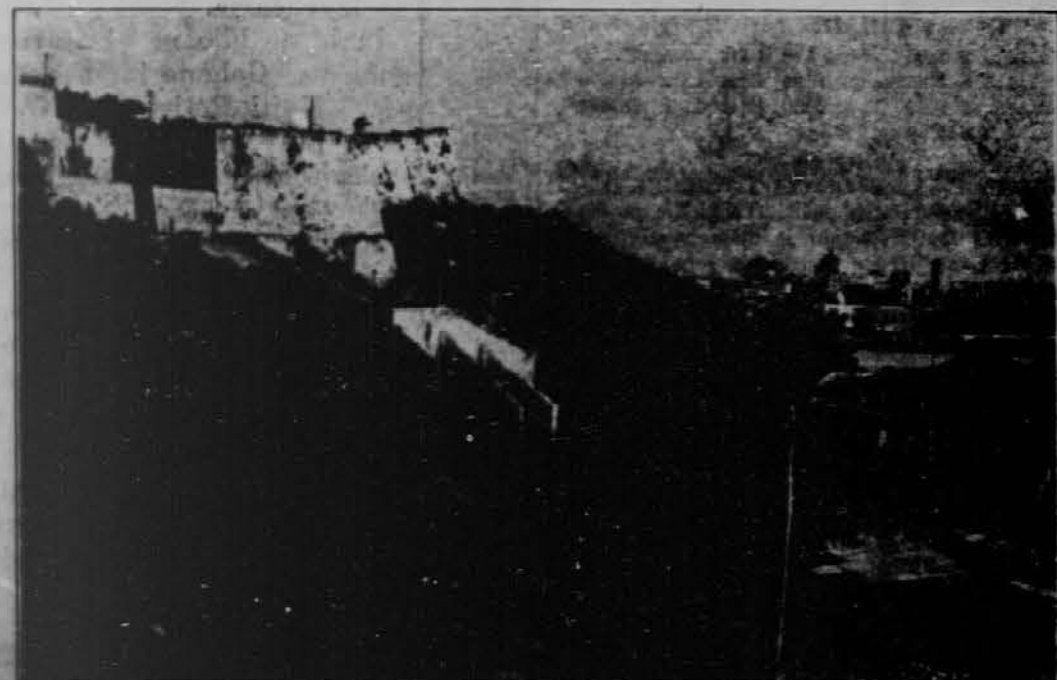
Mrs. Meyers je izjavila: — Poročila sva se leta 1925. Že dve leti po poroki je začel prekomerno piti in me zanačati. Včasih ni spregovoril z menoj cele tedne nobene besede ter me ni peljal na nobeno zabavo.

— Pa vam je dal kaj denarja? — jo je vprašal sodnik. — O, tisto pa, — je odvrnila, — vsak teden redno mi je dal šestdeset dolarjev. — Ali vam tudi zdaj da toliko? — je poizvedoval sodnik. — Da, vsak teden mi da najmanj šestdeset dolarjev.

Meyers, ki je bil tudi poklican za pričjo, je priznal, da si ga v družbi prijateljev rad včasih malo privoščil, odločno je pa tajil, da je pijanec.

Sodnik zakona ni ločil, pač pa namignil ženi, naj nekoliko potrpi s svojim možičkom, kajti vsak človek mora pač imeti nekaj od življenja.

IZGOVOR ZA NEMŠKO DIVJAŠTVO

Za izgovor za svoje barbarsko uničevalno delo v Beogradu so si Nemci izbrali staro trdajavo, ki se nahaja nad Beogradom in ki še izhaja iz turških časov in je bila sploh opuščena ter ostala samo v spomin na junaške srbske boje s Turki.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Sakser, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—;
za četrt leta \$1.50. — Za New York za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inozemstvo za celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1242

ŠTRAJKI

Časopise je polno poročil o štrajkih v skoro vseh industrijskih panogah, zaposlenih z vojnimi naročili. Razvija se položaj, čigar politično ogrožanje postaja čedalje jasnejše. — Proti delavcem, zaposlenim pri narodnoobrambnem programu nameravajo uveljaviti posebne postave. Neki vročerkvež je naprimer predlagal, naj bodo štrajkarji v vojni industriji procesirani zaradi veljdale in naj bi bila v gotovih slučajih določena zanje smrtna kazen.

Z ozirom na vse to je izjavil predsednik, da ne bo razmišljal o nobenih drugih sredstvih, dokler se ne prepriča o uspešnosti Narodnega obrambnega posredovalnega odbora (National Defense Mediation Board), ki ga je nedavno ustanovil v Washingtonu.

Iz poročila, ki ga je te dni izdal Odbor za delavsko statistiko, je razvidno, da položaj ni tako resen in nevaren, da bi bilo treba pošiljati štrajkarje na električni stol, kot je v hipnem navdušenju predlagal californijski kongresnik Leland M. Ford.

Meseca januarja se je udeleževalo štrajkov v narodno-obrambni industriji 65 tisoč delavcev, meseca februarja 60 tisoč, dočim za mesec marec se ni na razpolago tozadevnih podatkov.

V letih od 1935 do 1939, torej pred narodno-obrambnim programom, je bilo meseca januarja in februarja vsled štrajkov izgubljenih povprečno po 800 tisoč delovnih dni, v prvih dveh mesecih tekočega leta pa nekaj nad 600 tisoč. Zastoj v produkciji ni potemtakem nič večji kot je bil prejšnja leta, dasi je v materialnem in političnem pogledu znatno večjega pomena.

Najradikalnejše sredstvo za zajamčenje neprekinjene produkcije bi bila konfiskacija tovarn in delavcev. Konfiskacija tovarn, če bi bili delodajalci krivi delavskih zadržev, in konfiskacija delavstva, če bi bila krivda na strani delavcev.

Posebna postava pooblašča predsednika v kritičnem ali vojnem času podprati podjetja, ki ne morejo jamčiti gladkega in nemotenega obratovanja. V tem slučaju bi delavci ne bili več privatniki, pač pa državni uslužbeni, podrejeni disciplini javnega obrata.

Predsedniku so že marsikdaj svetovali, naj prevzame to ali ono podjetje, toda doslej se še ni odločil za noben tak korak.

Skoro bi rekli, da stavk v narodno-obrambni industriji ni mogoče preprečiti, oziroma da so stavke verne spremljevalke take industrije. Pristaši kapitalističnega gospodarskega reda, bi se vsled tega ne smeli preveč razburjati. Ker delavci nimajo drugega napredaj kot svojo delovno silo, jo skušajo čim dražje prodati. Če so pri pogajanjih neizprosni, so se neizprosni naučili od kapitalistov, in če se v svrhu izsiljenja svojih zahtev organizirajo, je treba pomisliti, da so tudi kapitalisti oziroma podjetniki brezprimerno dobro organizirani.

JUGOSLOVANI V ALBANIJI PRODRAJO

Jugoslovanska armada, ki je iz Črnogore vpadla v Albanijo ter zavzela Skader, še vedno prodira dalje ter je na več mestih prekoračila Drin.

Ravno tako tudi jugoslovanska armada silovito napada Nemce v gorah severno od Skoplja.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Newyorški odmevi

FRANK KERŽE

Koeka je padla. Na Cvetno nedeljo so napadle nemške čete po ukazu Hitlerjevemu našo nekdanjo domovino, domovino, ki nam je danes tako pri srcu, kakor je bila v časih naše zlate mladosti. Na Cvetno nedeljo se je začelo prelivanje krvi in vničevanje domov, na Cvetno nedeljo se je začel Veliki teden za nas, naše brate in našo zemljo.

Vse je prišlo naglo, nepričakovano. Danes štirinajst dni sem pisal članek z besedami, da ko boste to čitali, bo podpisana pogodba. Drugi dan na sredo sem ga prečital, da popravim napake za sabo in črtal sem besedo "bo," ter jo zamenjal z "je." V četrtek ko je bil članek priročen, je prišel upor jugoslovanskega ljudstva, odstavili so vladno prinačo Pavia, proglasili za kralja mladega Petra II. in sklenili, da narod odklanja pogodbo z oščeno. Zaeno je vlada proglasila strogo nevarnost in povedala jasno in glasno vsemu svetu: mi nikomur nič ne jemljemo in nikomur nič ne damo.

Tekli so dnevi, polni tesnobe in negotovosti. Vse je kazalo na črno, a vendar se je v naših središih pojavljala iskra upanja: mogoče pa le ne pride do vojne. Človek je računal tako, da si Hitler z vsemi zmaganji ni pridobil do danes niti enega prijatelja in da mu bo do tega, da se ne zameri Jugoslovonom. Jugoslavija mu je dajala predvsem varstvo od južne strani, hrano, rude in mnogo drugega. Pamen in trezen gospodar bi rekel takole: kar vničim drugim, to vničim sebi. Pamen in trezen človek — povdarjant — toda Hitler in njegovi pruski valpeti niso ne

pametni ne trezni. Vsak človek ve, da se z bičem ne pridobiva prijateljstva. Če bi Hitler s svojimi zmaganji prinašal nekaj več ljudstvom, kakor so imela do tedaj, bi bili danes vsi v njegovem taboru. Toda nespretnost in zmag pijana družba je pobrala ljudstvom vse, kar so imeli. Nemci nastopajo ko izvoljen narod, ki je več, kakor vsi drugi. Kaj je bolj logičnega, kakor da se zbirajo vsi, ki so majhni, v močne povečane skupine, ki z gnevom v duši čakajo rešilnega dne.

(Pravim, da si Hitler ni pridobil do danes nikogar izmed drugih narodov. Ne mislim tukaj na posameznike, ker vem dobro, da je tudi med nami precej takih, ki pomavljajo: Hitler ni slab. Lahko, da ni, toda slaba je njegova grupa, koder so zbrani sami Prusi — tista čudna mešanica nemške in slovanske krvi, ki je povzročila več klanja na svetu, kakor vsi drugi narodi skupaj. Zato jih nikdo ne mara, niti njihovi lastni bratje ne v južnih delih Nemčije, kakor Avstriji, Bavariji, Saksonci in drugi. Mi dobro vemo, da so postavili, avstrijski Nemci tako sili Hitlerja in njegovih beričev, kakor so ga sili Čehi, Poljaki, Holandi in drugi.

Hitler zmaga — kaj pa pomenijo te zmage? Če zmaga prinaša ljudstvom svobodo in pravico, krh, red in mir, potem je to v resnici zmaga, ki je zapisana v človeških središih od roda do roda. Če pa zmaga ne pomenja drugega, kakor žalitev, ponižanje, preganjanje, sovraštva in suženjstvo, potem ne more dati v človeška središča drugega, kakor tiho jezo, odpor, nezadovoljnost in maščevanje.

Hitler je podjarmil narode in države — podjarmil s silo — a ne pridobil. In v tem leži jedro njegovega poraza, ki mora priti prej ali slej. To je tako gotovo, kakor sta gotova dan in noč. Kdaj pride njegov poraz, ne vem ne jaz ne kdo drugi. Toda eno je gotovo: čim višje gre drevo proti sinjemu nebu, toliko v večji nevarnosti je. Lahko ga podre veter, vniči strela, ali pa odpove zemlja, ki drži njegove korenine.

Jaz sem vedno upal, da ne pride v Jugoslavijo do vojne. Upal sem zato, ker sem računal, kakor računajo zdravi, normalni ljudje: Hitler ne profita nič, izgubi pa veliko.

V tem so danes vsi listi edini: Hitler je doživel svoj prvi poraz s tem, da je napadel Jugoslavijo. Kdor je imel še kaj dobrih misli o njem, jih je moral izgubiti s trenutkom, ko so začele nemške armade z vničevanjem naše stare domovine.

Ko je Hitler podjarmil Češko, so rekli tako: Češka se zaveda kakor ostru sekira prav do sredi Nemčije. Severni in južni del sta bila ločena med sabo. Češka je tvorila gotovo nevarnost v slučaju kakih kriz. Zato jo je podjarmil. Pri Poljski je bil tisti nesrečni most, ki je bil ovira zaokroženi celoti. Prišla je Danska — nevarnost, da jo zasede Anglija in operira proti Nemčiji. Norveška ima odprto morje in tvori dobro bazo za napad na Anglijo. Belgija in Holandska ste ovirali, da se ni moglo do morja. Rumunska je žitnica in centrala za petroleje. Ogrska je vez, koder teko dobre železnice proti vzhodu. Bolgarija — kaj naj rečem o nji? Njihov kralj Boris je sin znanega Koburžana, pristnega in trdega Nemca, Borisova žena Johanna je iz fašistične Italije bolgarski častniški šah in visja inteligentna študentka nemških univerz, prepričani z nemškim duhom — narod bolgarski pa nima besede.

Za vse to je bil nekaj vzrok — za napad na Jugoslavijo pa ne najdem nobenega. Ljudstvo

je bilo pripravljeno dati vse in trpeti doma pomanjkanje, samo da se ohrani mir.

A vse je bilo zastoj. Danes vničujemo našo domovino in koljejo naše ljudi. Težke ure, v katerih človeka tolaži to, da je ves svet z nami. Se Japoncem se smilimo, ki so v zvezi s Hitlerjem in njegovo politiko. Veliko gubimo v teh dnevih — a tudi veliko pridobivamo. Narod za narodom je padal, država za državo je šla — prvi javni odpor je prišel od strani naroda jugoslovanskega. In ta odpor gre danes kakor svetel žarek do duše vseh, ki trpe pod peto kljukastega križa. Povsod igrajo iskre v središih, iskre, iz katerih postanejo močni plameni, ko pride čas. Težko nam je v teh dneh, a tolaži nas zavest, da je vse z nami, kar je pravičnega, svobodnega in zdravega na svetu.

Kakšen bo konec naše domovine? Mogoče nastavijo nemški naval, mogoče ne, toda eno je gotovo: marsikatera nemška kost bo trohnela na jugoslovanski zemlji. Balkan je bil začetek in konec zadnje svetovne vojne, zakaj na Balkanu je počil prvi strel in na Balkanu so presekali prvo vrzel pri obroču centralnih sil. In ni izključeno, da bo Balkan prva uodopolna rana na telesu nacizma in fašizma.

Veseli smo lahko enega dejstva. In to je: da so vse mogoče sile pod orožjem. S tem je preprečeno, da bi Nemci mogli storiti z našim narodom to, kar so storili z nesrečnimi Poljaki. Te reveže so razkropili po vsem nemškem ozemlju, zapovedovali jih, kakor gobave, da ima vsak enček več ugleda in spoštovanja, kakor sinovi tega nesrečnega slovanskega naroda. Kaj delajo s poljskimi dekleti, rajši ne zapišem.

Poldrugi milijon naših bratov stoji kakor zid proti nemškemu navalu. Želeli bi samih dobrih novic, a jih ne bo, posebno v začetku ne. Zakaj severni kraji naše domovine so kakor nalašč ustvarjeni za napad. Z visin in gorskih krajev na vedno večje in lepše planjave, zli se mi, da bo nemški naval, kakor voz v klancu: sam teče v dolino. Toda za dolino se začne zopet gorovje — tam bo pa druga pesem.

Naš narod je v krvavem boju, kakor je bil vseh poldrugi tisoč let. Vajeni smo boja in trpljenja. Izkušali smo se ga ogniti a je bil nam vsiljen. Radoveden se nikoli in kake nove nosijo danes naši apizari, pacifisti, protivojnaši in podobni. Upam, da so toliki, da bodo segali prav do Hitlerja, da jim lahko da še nekaj drugih svojih snovi za "šnofat."

Peter Zgaga

STRAŽNIK BOŽJEGA GROBA

Naša hiša je bila najbližja soseda cerkve sv. Barbarje. — Preko ceste po dvanaajstih položnih stopnicah, pa sem bil na zapuščenem pokopališču, na katerem so bili pa grobovi že tako shojeni, da ni bilo o njih nobenega sledu več.

Cerkvi je gospodaril dekan Arko, jaz sem pa smatral za njenega resničnega gospodarja mežnarja Tratnika, starega si volasega dobroljčka, ki je znal tako kot vsak mašnik brati iz debelih cerkvenih bukev, in nas je, če smo mu le preveč nagajali kar z latinsko molitvi-

jo ozmerjal in nagnal. V je tudi po latinsko preklinjal njegova najhujša kletvica bila pa "pijatuž". Kadar na debelo trosil okrog se "pijatuž", se ni noben otro drznil v njegovo bližino.

Pred velikimi prazniki, ko bilo v cerkvi res dosti dela, imel od sile pomagalec — v otroke iz okolice. Za plačilo nam je dajal neblagoslovljen hostje, ki jih je za take ptožnosti njegova žena Tončl kar cele skladovnice napekl.

Najraje smo mu pa pomagali sestavljati in postavljati Božji grob. To je bila veličastna, deset metrov visol starina, baje dar same cesarice Marije Terezije idrijskem mestu. S podstrešja smo vedan nosili pozlačene stebriče, čudno zvite okraske, svečnik in angeljce, iz lesa izrezljan rože, table z nam nemiljivim napisom.

Tratnik je sestavljal in gradil. Za vsak kos, ki ga je prijel, je vedel, kam spada. Nan je seveda zamolčal, da so vsi deli s številkami označeni.

Veliki četrtek ob desetih do popoldne so dospeli stražnik Božjega groba. Ker vojakov n bilo v mestu, žandarjev pa tu di ne toliko, so vršili to odgovorno opravilo ogugajasei. — Štirje in štirje so se menjavali vsako uro in so baje dobili za svojo delo po pet kron na dan.

Služba je bila naporna. Z vsaj meni se je zdela. Najvzornejše po je pa vršil Poljanskov Korle, nad šest čevljev visok možak, močan kakor medved in krotak kakor ova. Vse ure, ko je on stražil, sem bil v cerkvi v njegovi neposredni bližini in nisem odvrul od njega očesa. Uniforma se ga je tesno oprijemala, posebno hlače — preko vzbočenih prsi mu je bila uniforma skoro preozka. Na levi strani je imel pripete vse kolajne, ki so mu jih za to svečano priložnost posodili veterinarji laških vojsk in turške vojske, nekaj si jih je pa sam prislužil, ker je sam ne vem, koliko let vojake služil in so govorili, da ga je bil nekoč vprico vsega divizionasa sam cesar pohvalil za zvesto službovanje.

Kot stražniku Božjega groba mu je bil poverjen prostor zadaj na levi, da je lahko zrl mrtvemu Odrešeniku naravnost v strpljeni obraz.

Prve ure je stal nepremično in grozeče gledal, v desnici je pa držal težko helebardo.

Ko sem ga tako opazoval, se mi je nehote porodila misel. Če bi živel Poljanskov Korle v kristusovih časih ter stopal po jeruzalemskih cestah v uniformi z vsemi kolajnami in odklovanji, z bleščečo se čeladno na glavi in strašno halebardo v roki, bi se prav gotovo nihče ne drznil položiti roke na Izveličarja.

In bi ne bilo ne križevega pota, ne Golgote in ne križanija. Kajti Poljanskov Korle bi se prav gotovo ne ustrašil celega legijona rimskih vojščakov.

Kdo ve, kako bi se v tem slučaju obrnil svet?

In ko se je bližala ura koncu, se je mogočni stražnik ozrl v trpeči in krvaveči obraz Izveličarja, počivajočega v Božjem grobu.

Nekaj čudnega ga je moralo takrat prevzeti, kajti njegovo mogočno telo se je streslo, iz oči so mu privrele solze.

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POSILJATVE V ITALIJO

V LIRAH:

50 LIR	 \$ 2.35	500 LIR	 \$21.75
100 LIR	 \$ 4.75	1000 LIR	 \$43.50
200 LIR	 \$ 9.50	2000 LIR	 \$87.00
300 LIR	 \$14.25		

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, priporočamo, da se vse darilne posiljate pošlje potom CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati

\$1.—

Vsled razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJEH, temveč samo v LIRAH.

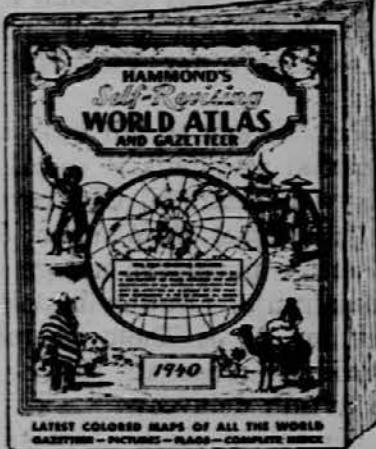
SLOVENIC PUBLISHING CO.

11 FORTNIGHTLY ORDER 11

216 West 18th Street, New York

IMATE ŽE TA PRIROČNI ATLAS?

V teh kritičnih časih je vsakemu čitatelju dnevnih vesti potreben ta priročni ATLAS, ki ga pošljemo našim naročnikom po majhnji cenil. — Naročite ga še danes!

Velikost 9 1/2 x 14 1/2 inčev

42 velikih strani;
52 barvnih zemljevidov tujih držav in 9 zemljevidov Zdr. držav in zastav vodilnih držav;
45 svetovnih slik popolnoma označenih;

Zanimivi svetovni dogodki.
Najnovejši zemljevid kaže cel svet in tudi:

RAZDELITEV POLJSKE MED NEMČIJO IN RUSIJO
ITALIJANSKO OSVOJITEV ALBANIJE
PRIKLJUČITEV ČEHOSLOVAKKE K NEMČIJI
NOVA FINSKO-RUSKA MEJA

Cena 35 centov

Pošljite svoto v znakih po 3 oz. po 2 centu.

Posebnost:

HARRISONOV ZEMLJEVID, KI SAM SEBE POPRAVLJA
KUPON, ki ga dobite s atlasom in ko ga izpolnite in pošljete k izdajatelju zemljevida, vam daje pravico, da dobite dodatne zemljevide s novimi mejami vojskovaških držav, kakor bodo premenejene po sedanji vojni.

Naročite Atlas pri:
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Vesti iz slovenskih naselbin

OB URI VOJNE NAPOVEDI

Kar težko je zbrati misli za pisanje v teh dneh razburjenja in strahu, kaj bo z našimi kraji in svojci v domovini. Občutke v sredi naših ljudi, odseva v članku našega Frank Keržeta v njegovih Newyorških odmevih, za katere smo mu naročili Glas Naroda zelo hvaležni, da se je zopet oglašil s svojimi zanimivimi članki.

Enake občutke izraža v začetku svojega zadnjega dopisa tudi newyorški rojak Vavpotič. Tako čitim v sreči tudi jaz in isočim naših rojakov v Ameriki in drugod. Sočutje in obenem priznanje junaške odpornosti pa je tudi v sredi in izrazih milijonov Američanov in drugih narodov. Na radio in v ča opisi je polno priznanja o junaški armadi in neustrašeni Jugoslovancih. S strahom zopet beremo, da ima jugoslovanska armada le malo število protizračnih topov, kakih 120 tankov in 600 aeroplanov.

Res je junaška armada velikega pomena, toda v tej vojni se bje proti motorizirani armadi na suhem, na morju in v zraku.

Kakošen bo potek tega spopada na Balkanu, pričakuje z napetostjo cel svet, ter potrebuje posebno odgovorne občutnosti na državnih vodilnih mestih res jekele živce.

Prav včeraj se je izkazalo, ko so žive odpovedali, si je ogledni ministri predsednik Teleki raje poglaval kroglo v glavo, kot bi ugodil Hitlerjevim nadaljnjim zahtevam v državi in on gotovo ni zadnji.

Včeraj je že bilo poročano na radio, da je pri Mariboru jugoslovanska protizračna artilerija izstrelila dva nemška aeroplana, ko sta prišla preko meje pogledat situacijo, kako in kaj.

Danes, ko to pišem, je evetna sobota. Spomni mi uhaajo na Vrhniko, kjer smo v otroč-

jih letih pripravili z bršljanom lepo okrašene butare, ter jih nesli na Cvetno nedeljo v cerkev sv. Pavla "požegnati." Kdo od nas je takrat kaj vedel o drugih vojnah, ko onih, ko smo čitali o bojih med Turki in kristjani.

Ko smo dočakali srečno konca zadnje vojne, smo bili veseli, da smo odnesli cele ude in upali, da bo znanost med narodi mir in sporazum za nove generacije, sedaj pa kaže tudi našim lepim krajem ne prijazno. Na radio in v časopisih sta Ljubljana in Maribor že omenjena. Zelo slabo pa bo, ko bodo objavljali Jesenice, Radovljico, Bohinj, Bled ter Planino, Logatec, Vrhniko ter od druge strani Lukovico, Domžale itd.

Napetost je menda na višku, ter se kar bojim, če radio oporeči, da je že zagrmelo. Ko smo slišali o napadu drugih držav, nam je bilo hudo, a pomagati nismo mogli. Bolelo, vse drugače pa nas bo zbolelo to pot, kadar zvemo, da so udarili — po naših. In kam naj beže naši ljudje tam na varno, ko pa so obdani krog in krog od sovražnikov? Sam čudil bi bil, če bi tudi to pot naša kak izhod brez prelivanja krvi.

Zadnja leta je bilo v naših krajih postavljenih precej spomenikov kralja Petra Aleksandra in drugih zaslužnih narodnih mož. V Planini poleg kolo-dvora je postavljen spomenik našim Printorskim. U-odo istega si lahko predstavljamo, če prihrum od tam, preko. Nemška armada je baje že tudi okrog Trsta.

Koliko je narod žrtvoval za postavitev spomenika kralja Petra pred magistratom in Aleksandra v Zvezdi v Ljubljani! Na Vrhniki ob novi cesti sedi iz bron ulit zamljčen naš Ivan Cankar. Ali mu bo zapri-

nesli, če njim bo kdo dopovedal, da Cankar ni bil iz kraljeve rodovine ampak domač revent pisatelj. Toda pri vsem tem mrtve bron in granit ni takega pomena, kot živa bitja in kri naših ljudi Slovarov, za katerih u-odo pa stric Stalin niti z prstom ne migne.

Treba je bilo samo odločnega skupnega nastopa Rusije, Turčije, junaške Grčije in Jugoslavije, v ozadju pomoč Anglije in prispevanje potrebščin iz Amerike, pa bi se Hitler desetkrat premislil, predno bi napadel eno ali drugo teh držav.

Njegov dosedanj zvit način na Balkanu je bil v tem, da je obljubil eni državi primeren del druge države, pa so privolile njegovi željam ena za drugo. Saj vam je znana ona o jezui in lisjaku, ko je prišel v lisjakov brlog ter prošil za malo prostora v kotu. Ko mu je bilo dovoljeno, se je začel valjati po celem brlogu ter lisjaku z iglami zbadati tako dolgo, da mu ni bilo poleg njega več obstanka. Poročano je bilo, da so tudi Jugoslaviji namignili, da bi dobila Trst, Reko, Makedonijo, Solun in ne vem, kaj še vse, ako ustreže Hitlerjevemu željam. Toda obljubiti in dati bi bilo najbrže preveč.

Nemci se jezijo, da se je odpornost Jugoslavije povečala z obljubo Amerike, da ji pošlje vojni potrebščin in hrane, Anglija pa aktivno sodelovanje. V takih okoliščinah je vsaka pomoč dobrodošla, le žal, da je v teh časih razdalja Amerike in Anglije do Jugoslavije tako velika. Da bodo dane obljube skušali tudi izpolniti, o tem ni dvoma, saj je to važno tudi za nje.

Zadnje poročilo na radio pravi, da je napetost na višku ter je pričakovati sovražnih napadov vsak trenutek. Da bo v tem slučaju prelito mnogo jugoslovanske krvi, o tem ni dvoma. Upajmo pa, da vzklije iz iste prepovedi svobode ne samo za naše, ampak tudi za druge narode. Pravkar je bilo omenjeno na radio, da je Rusija sklenila z Jugoslavijo novo pogodbo. Kakšno, pa ni bilo povedano. Nadalje da pojde dr. Maček na željo Mussolinija v Rim, ker kot znano, skuša on posredovati za mirni sporazum med Nemčijo in Jugoslavijo. Ni dosti, toda so pa le iskricke upanja na boljše. Tiči pa za tem še drugi vzrok. Mussolini se boji tudi za svojo kožo, obenem pa ve, da ne bi dobil iz Jugoslavije več živeža, lesa, surovin in drugih nujnih potrebščin.

Ura kaže 11 ponoči, še vedno evetna sobota. Dogodki se vrše s tako naglico, da jih človek niti s pisanjem ne dohaja. Pravkar je zagrmela na radio v strahu pričakovana vest, da je napred Nemčija napovedala vojno Jugoslaviji. Roka staja v pisanju, besede ne gredo več gladko izpod peresa. Po sporočilu o napovedi vojne je radio izjavil: "Dance in the Empire room continues." Prav v tem času pa se je v naši domovini pričel krvavi ples, ples na življenje in smrt. Ples, na katerem bo igrala vlogo glavne "hostess" smrt z novo nabrušeno koso, ter rezala krog naše brezbržne nove globoke in nezacejene rane v naš narod.

Druga ne morena kot zaklicati našim junaškim bojovníkom: "Pomozi vam Bog, junaki!"

V načrtu za ta dopis sem imel tudi več razvedrilnega gradiva, pa kot kaže, mi za danes ne bo šlo v pisanje. Imam

ALI SE MORETE ODDAHNITI PO TEŽKEM DNEVNEM DELU?

Ali vas nagel potek modernega življenja "navija", ali vam je težko zaspati se v sladko spanje? Tedaj se poslužite najzdravjšega in najboljše sredstva na svetu —

To je sveže mleko — kozo, vrhče ali mizlo, predno ležate. Pijte ga vsak večer ter se veselite "jutranje svežosti."

Mleko je skoro najpopolnejša hrana Narave. Preskrbi učinkovito alkalizirajočo reakcijo, ki pomaga premagati utrujenost. Bogato na vitaminu A pomaga sveže mleko utrčiti vaš sistem proti prehladu.

Nobena druga naravna hrana vam ne da iste koristi in prehrane za tako majhen denar.

Bureau of Milk Publicity, Albany, N. Y., Dept. W-1. Ali bi radi vedeli, kako rabiti mleko, da vse to stori in kar more storiti za vas še mnogo drugih stvari? To je čudovita naravna hrana in popolna, ilustrirana knjižica "Getting More Out of Life with MILK," bo vaša, ako pošljete ta kupon. Natisnite jasno ime Naslov Mesto Drž.

THE STATE OF NEW YORK SAYS: LOOK BETTER, FEEL BETTER, DRINK FRESH MILK THE ECONOMY FOOD

DRŽAVA NEW YORK PRavi: IZGLEDAJTE LEPEŠE, POČUTITE SE BOLJŠE, PIJTE SVEŽE MLEKO CENENA HRANA

Občutke, kot bi prišel od pogreba dobrega prijatelja.

Drugi teden bo Velika noč. Kako lepo je bilo včasih, ko smo hvalili in zbirali prihrke. Kot kaže, bodo pihi naši ljudi v domovini letos krvavordele poharvani.

V zvezi z lepimi velikonočnimi prazniki se je za letošnji pripravljalo na Vrhniki še drugo pomembno in redko slavlje. Moj svak, brat moje žene, bogošlovec France Kunstelj, bi imel v cerkvi sv. Pavla zapeti novo mašo. Vabila za 160 gostov in številnega sorodstva je že razposlal, kot nam je pisal, v upanju, da bodo razmere, kot so bile takrat, toda usoda je tudi njegove načrte prekinjala. Prav ta mesec bo eno leto, ko je umrl njegov in naš nepozabni oče Jakob Kunstelj, ki se je pred smrtjo tako veselil velikega dogodka svojega sina. Da je dočakal tega dne, bi mogoče s sirom korakala namesto pred oltar — z jugoslovansko armado. Kako kruta je včasih usoda!

Novomašnikova mati in sestre pa so nam pred meseci pisale:

"Z veseljem že počasi pripravljamo za Francetovo novo mašo. Še pred Božičem se nam je posrečilo kupiti eno vrečo bele moke, dasi je za isto več veliko pomanjkanje, ter bomo za slavlje napekili pečiva in dobrega kruha. Tudi jabolk smo dobile, da bo za kompot, dasi so po 8 in 9 dinarjev kilogram."

Pišejo nadalje, da so oba prašiča doma zaklali, da bodo za slavlje nast, klobase in šunkke na razpolago, ker se je že vedelo, da bo kmalu vse na karte prodajano. Nakupili so še jaje in kokoši, da bo z vsem postreženi.

Slavlje bi se imelo vršiti v dvorani novega Prosvetnega doma, ker dvorana v Rokodelskem domu bi bila za toliko gostov premajhna. Za novomašniškega govornika bi mu bil pisatelj Pinčgar, ker se tudi France mnogo udeležuje v pi-

sateljstvu. Napisal je že več zanimivih člankov iz domaćega ljudskega življenja v mesečni reviji "Mladika" in v druge liste. Sporočil nam je, da je tudi za letošnji Mohorjev koledar napisal eno povest.

Prav lansko leto je začel krožek Vrhniskih študentov izdajati revijo "Močilnik" dvakrat na leto, ter je tudi istega urednik France Kunstelj in je v istih polno zanimivega, posebno o zgodovini Vrhnike in okolice. O priliki posljem iste "Glasu Naroda" na razpolago v ponatis nekaterih člankov, ki bodo zanimali posebno rojake iz naše vrhniske okolice, Borovnice in drugih krajev.

Torej, kot izgleda, so vse priprave, žrtve in načrti za novo mašo našega sorodnika na velikonočni ponedeljek z nesrečno vojno za par tednov prehiteli. Ne preostane nam nič drugega, kot vdati se v usodo. Namesto da bi veličastno potrkavali zvonovi, bodo pretrestljivo grmeli topovi.

Kakor bo vam pri sreči, rojaki, kadar bo v teh časih eden ali drugi na radio slišal, ali v listih čital ime svojega kraja, bo menil prav tako tesno, kadar bom slišal ali čital poročila o naši Vrhniki ali drugih poznanih in krajih naše domovine.

K sklepu želim razmeram primerne velikonočne praznike posebno prijateljem v Norwalk, Conn., New Yorku, Clevelandu, Detroitu, Chicagu in v Kenosha, Wis.

Vaš, Jože Zelene, Girard, O.

ŽALOSTNA VEST IZ DOMOVINE.

V Vojni vasi pri Črnomlju v Beli Krajini je dne 4. januarja 1941 umrl Janez Deslič v starosti 88 let in 7 mesecev. V Butte, Mont., mu je pred sedmimi leti umrl sin John. V Elly, Min., zapuščila sina Antona Deslič, in hčer Mrs. John Stabler, v Vojni vasi pa sina Franceta in hčer Ano Deslič.

NAŠ VELIKI PETEK

Počastni stroji rolnijo po naših zemljah. V Savo in Dravo se steka kri naših bratov in sester, naših staršev in njihov vnukov. Vsa moderna iznajdba moralnega orožja dveh mogočnih držav je zadivjala v naš ozki kot slovenskega domovja. Med prečepim gričevjem sikajo in tulijo jekleni stroji, deleči smrti mučenemu narodu. Izza gora se val za valom zaganjajo leteli stroji, da v plamenih razstrele sleherno mesto in vas. Ubogi kmetovalci, ki mu je pomlad naložila novo delo na polju, se skriva kot preganjana zver. Potomci davnega sovražnika njegove "stare pravde" so zbesneli nad siroto. Iztrebit so prišli preostanek slovenskega naroda.

Slovenec v Ameriki! Danes je tudi naš Veliki petek. Imeli smo celo vrsto Velikih petkov med zadnjo vojno, preživeli smo nepopisne tuge in topljenje po nedolžnem, toda letošnji Veliki petek je od vseh najstrašnejši. Nepopisna bol preveja vsakega Slovenca, vsakega človekoljuba.

V daljni tujini ne slišimo obupnih krikov in vzdihljajev naših krvnih bratov. Zle slutnje pa nas skrivnostno opozarjajo na tujni plak naše slovenske zentje. O, neizprojni sovrag, kaj ti je storil moj slovenski sin? Kaj ti je storila moja slovenska mati?

Ljubljana! Bolj bela in čista kot prej, kakor nevesta sred zelenih poljan in gričev. Kako so mešani varčevalci in marljivo gradili! Po vinarijih je uprava stiskala, da razširi univerzo. Delavka družstva so dolga leta gradila, da se postavijo z domovi družabnega zavarovanja. In lepi nebotičniki, ponos Ljubljančanov, domovi, cerkve. V par urah jih je Nemec vpepelil in pod razvalinami pokopal stotine nedolžnih žrtev. Voditelj Slovencev je prihitel iz Beograda, da tolaži svoj bližnji narod in mu v stiski stoji ob strani. Pa je padel med prvimi kot žrtev bombe.

In lepi Maribor! Divni Kranj Kranj! Pravično Celje! Mesteca, ki so ob vsakem koraku svedočila o pridnih rokah, leže razdejana samo zato, ker so slovenska. Nemec in Italijan sta prišla podjarmiti razvaline, pod katerimi je pokopano slovensko ljudstvo.

O, Veliki petek, zakaj si nam prinela to strašno morijo! Zakaj si prinela to nepopisno grozo milijonnemu človeštvu! V Nemčiji Hitler, v Italiji Mussolini. Dva človeka, nič več! Nesramna laž. V Nemčiji je na tisoče Hitlerjev, v Italiji na tisoče Mussolinijev. In tudi drugod so...

Ko se je Hitler vrnil z zločinskega pohoda v Prago, ga je v Berlinu na čast in slavo divje pozdravila dvomilijunska množica Nemcev, ki so tulili vsi pijani od "zmage". Kdo je tolikanj slep, ki bo trdil, da

je Hitler primoral dva milijona ljudi k taki siavnosti udeležbi.

Ne, takih velikih petkov ne povzročajo posamezniki, temveč zapeljani miselnih nazori, ki napravljajo iz človeka zver.

Kaj nam je storiti? Kaj naj počnemo Slovenci v Ameriki, ko nam domovina izkrvaveva? Tolažimo se s tem, da vstajenje nastopi le po velikem petku. Ohenem pa ne mirujmo, da pride dan vstajenja prav kmalu. Prišla bo prilika, da kot bratje nudimo roko svojim v pomoč, da otiramo solze, da celimo rane in da pomagamo iznova postaviti domove. To je naša nujna dolžnost! Pripravimo se, da bomo takoj ob strani svojcev, ko nas bodo poklicali. Slovenska društva in posamezniki, vsi na noge, da smo pripravljeni z odzivom na prvi klic, ki ga zašimo iz ubege domovine.

A. Kobal.

VELIKI PETEK.

Zakaj ni seza črnilo, da bi z njo mogel zapisati simpatijo domovini, v kateri smo zagledali luč božanskega stvarstva, v kateri smo preživeli najlepši del svojega življenja: otročja leta.

Sedaj to sveto zemljo tepta noga tevtonskega pagana. Narodni, ki se je pregrešil edino s tem, da odklanja verige suženjstva, da brani meje in dom svojih očetov, je bila, kot v zasmevanje pritisnjena mučeniška krona, kot ne bi bil narod.

Poganski krvočrneži so mu nalcčili težki križ in ga z ognjem nim bičem poganjajo proti Kalvariji — križ, pod katerim nedolžni narod kleca in krvavi; s katerim se zaničevan pomika na Kalvarijo, da ga križa tevtonska družal.

Grozno je nam, sinom tega naroda, gledati ta krvavi sprevoč, ker do sedaj nam še niti ni dana prilika, da bi kakor Veronika s prtom obrišali krvavi znoj naroda.

Stisnimo se tesneje k orjaškemu Simonu, "ameriškemu narodu," ki pomaga nositi ta težki križ na tej krvavi poti. Akoravno se ta pot konča na zadnji postaji, akoravno je narod križan in položen v grob, in poleg tega, da bo na grobu stala peta tevtonska birica, bo prišla Velika sobota, zadnena bo slovenska pesem: odprsi se grob iz katerega vstal narod v vsej svoji vzvišenosti, narod, kateremu se bo poznale rane, ki bodo pričale celemu svetu, da je trpel in se žrtvoval za svobodo in blagostanje vseh.

Naša narodna in sveta dolžnost pa je, da ostanemo zvesti učenci naroda, iz katerega prihajajo naši očetje. Širimo našo kulturo in govorico materino!

V.

V tem času, ko naša domovina vzdihuje pod vdarci podivjanega sovražnika, nam pač ne prihaja z veseljem na jezik običajno voščilo: Vesela Aleluja! Mislamo pa v sočutju, bolesti in molitvi na one, ki so nam pri srcu, želeč jim, da jim po Velikem petku zasveti zora Velike nedelje — Vstajenja in večne svobode!

Uredništvo.

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva, zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti.

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

Mož Simone

—: ROMAN —:

Francoski spisatelj: CHAMPOL — Preložil: LEVSTIK.

56

"Na, tega ne pustim, to vam prepovedujem!" Ob tej dotiki je mrznja, s katero jo je navdajal, tako narasla, in še bolj kakor prvi dan; dosegla je stopinjo, kakršne ni mogla niti slutiti, niti premagati, niti prikriti.

V nji je izginila kristjana, dama iz fine družbe, bitje konvencije in civilizacije; ostala je le še ženska s svojimi prirodnimi nagoni, ženska, ki ne ljubi, ki se ne upira in se brani.

Tudi Ričard je bil vstal. Prijel jo je za rame in jo tako prisilil, da mu je pogleda v oči.

"Ah," je vzdihnil, "prav sem imel, ko sem se bal in dvomil. Motili ste se, in sedaj čutite, da ste se motili. Ne ljubite me!"

Ihtenje mu je dvigalo prsi in pretresalo njegovo krepko telo, a celo v svojem razburjenju je obdržal tisto oblast nad seboj. Isto nežnost nad katero je Simona tolikrat obupavala. Mesto da bi jo grajal, jo je pomiloval in potolažil:

"Ubogi moj angelček," je dejal. "V svojem velikodušju ste mislili, da more biti vdanost in sočutje brez mej in zadrževanj. Zdaj pa se zavedate in vidite, kaj ste storili. To bi bil moral slutiti, na to bi bil moral biti pripravljen! Nesrečen sem, a ne razžaljen. Ne bojte se. Moral bi biti najnižji med ljudmi, da ne bi imel do vas vseh črtov in se zatirjal, kolikor je sploh mogoče. Samo nežnost, potrpežljivost in dobroto vas bom naposled navadil nase in dosegel vašo ljubezen. Dajte mi vsaj to upanje; ne prosim vas nič. Zmislite, kaj vam dam, da se podvržem vsemu, kar koli boste hoteli, samo povejte mi, kaj bi radi."

"Rada bi umrla!" je dejala Simona in se razjokala. Rekejo se je vsrila; njeni predlozi zatajevani živci so si jantali svojo pravico, in ker ni našla nobene druge želje, da jo izrazi, je ponavljala strastno:

"Moj Bog, moj Bog! O, da bi mogla umreti..."

Ričard jo je v prvem hipu začuden pogledal. Nato pa je dejal čisto tiho, počasi, z zadušnim in potrjim glasom:

"Torej ne gojite do mene samo brezbrzičnosti, temveč celo strah? Simona, odgovorite mi! Kaj naj si mislim? Kako naj si to razložim?"

"Kakor vam je drago!" je vzdihnila ona; njeno razburjenje je prikipelo do vrhunce. "Nič več ne morem prikriti, nič več se ne morem hiliti! Za danes sem lagala dovolj!"

Brilka strahu do retnice ji je narekovala besede, blazna želja govoriti, kričati, izlajati se, želja, ki je obviadala um, previdnost, čut dolžnosti in strah pred nevarnostjo in nadaljevanja je:

"Sicer pa, naj bi rekla karkoli, vi bi mi itak ne verjeli. Saj si vendar niti trenutka ne morete misliti, da vas ljubim, ali da vas bom sploh kdaj ljubila. (Vi pač dobro veste, da je to nemogoče!)"

"Da," je dejal on potrj. "Zdaj, toda šele sedaj vidim. Moja popačenost je toliko, da je nič ne more izbrisati v ženskih očeh, v očeh moje žene. Zakaj mi tega niste povedali?"

Razburil se je.

"Da, zakaj ste se igrali z menoj do današnjega dne in do tega trenutka? Zakaj ste storili ta neprekleni korak? Ne razumem vas več, to poznam vas več! Ali ste zblazneli, ali kako ste me prevarali?"

Njegove potrpežljivosti je bilo naposled konec. Jeza je vrela v njem. Potožil je bil prste na pozlačene palčice, ki so tvorile hrbet majhnega stolička, in pakice so letele na kosec. Simona je obšla ponosna slast ob misli, da bi bil tudi njo lahko tako strl, in navdala je je želja dražiti ga, izzivati ga in ga pritirati do kraja.

"Nad čim se pritožujete?" je dejala z zaničljivim nasmehom.

"Hotel ste moje življenje in kupili ste ga, in vzeli ste ga, in če je kupčija sraniotna, je sramotna za vas, ne zame!"

"Jaz," je dejal on obupno, "se nimam oboževati ničesar razen da sem vas preveč ljubil in v vas veroval. Zaspela me je ljubezen — vas pa — le priznajte — vas pa je vodila gola korist!"

"Ali ste mi sploh pustili možnost, da ravnam drugače?" je vzklikala ona sploščeno očitanja.

"Ali je moj greh, da sem morala izbrati med nesrečo svojcev in svojimi lastnimi ponižanjem, ali je moj greh, da ste se vi okoristili z mojim trpljenjem, z mojim strahom in z mojo zapuščenostjo..."

"Izgovora iščete," jo je prekinil on z drhtečimi ustnicami, "toda ne boste ga našli. Celó zato, da obogatite svoje staršice, niste imeli pravice, posluževati se brezstidnih sredstev. Saj sem bil in bi bil vsakdar ostal itak vaš sorodnik in vaš vdani prijatelj. Zakaj ste dopustili, da postanem kaj drugega?"

Smola predrznost te obrambe je vzbescila Simono; otrla si je solze in krutih, suhih in zlobnih oči je zavpila:

"Ali je svobodno tisto privoljenje, ki ga da človek, ko čuti nož ob svojem grlu, ali ženska, ki izbira svojega moža, ker ji reče: 'Vaš oče pojde v ječo, ako re postanete žena tega človeka, ki ga ne ljubite, ne cenite, niti ne poznate.' — kajti naposled vas res ne poznam, saj vas nisem še nikoli videla!"

"Ali me niste nikdar videli?"

Ričardova jeza je že pojrnala. V tem njegovem vzdihu je bila samo še neskončna in neizmerna žalost, in Simona je presunjena obstala, ugrizniva izpremenbo in nepričakovano preobrat v drami svojega življenja.

"Ali me še vedno brezsrčno varate," je izpregovoril naposled Ričard siloma, "ali me je prevarala neka druga, da pravarala do zdajnega! V obeh slučajih sem nesrečen; toda treba je končati ta dvom. Vaš mož sem in vaš gospodar. Ukazujem vam, da me ubogate. Ali je res, kar ste mi zdaj povedali?"

Ponovila je: "Nikdar vas nisem videla."

[Nadaljevanje prihodnjik]

Iz slovenskih naselbin

ZAPOSTAVLJENI SLOVENSKI MORNARJI

V času, ko preživlja naša lepa domovina Jugoslavija najtežje čase, dogajajo se tukaj na žalost stvari, katere ne bi smele niti poprej ne pa sedaj, ko smo ujedinjeni v eno celoto, Sibi, Hrvatini in Slovenci, ter pripravljene, da branimo svojo domovino od sovražnika.

Kakor izven, seveda že prepozno, je bil poslan dopis na parnik "Lovčen", kjer je posadka jugoslovanska, daši brod nosi za sedaj panamsko zastavo. Poziv je poslal pravoslavni škof za Ameriko in Kanado in znanja, da se obdrži v nedeljo 6. aprila, to je ravno dan, ko je stopila Jugoslavija v vojno z neprijateljskim krvolokom, neka cerkvena svečanost v pravoslavni cerkvi sv. Klimenta, 423 West 46th St., v New Yorku, zahvalnica ob priliki, ko je stopil na prestol Jugoslavije naš mladi kralj Peter II. Sama pozivnica je naslovljena na: "Svi Srbi in ostali južni Sraveni". Da prisostvujejo blagodarjenju v največjem številu.

Celomu svetu je znano, da je sedaj cel jugoslovanski narod ujedinen, čenaj je potem treba pošiljati pozivnico po takim naslovom? To izgleda, da ostali narodi, to je Hrvatje

in Slovenci ne spadamo pod Jugoslavijo in se nas ne cenijo kot njihove zemljake, nego nas ta korekcijsko ignorira.

Da bo pa stvar popolna, je pa še to, da se je postopalo po brodu ravno tako, kot oni, ki so poslali pozivnico. Treba, da vedo, da smo na brodu tudi Hrvatje in Slovenci, a da smo isto tako dobri Jugoslovani, a nismo bič vredni, da se tudi nas obvesti o tem, da bi mogli prisostvovati tej svečanosti. Pozivnica je bila na brodu že cele tri dni, pa smo izvedeli za njo šele, ko so se odpravili drugi na svečanost, to je oni, ki mislijo, da so več vredni kot pa ostali.

Upam, da se bo nadalje pazilo na take pogrške, mogoče, da je to vse prišlo nehote, ali kakor je, da to ne sme biti, ker danes, kakoršni so časi, se mora vpoštevati vsakega Jugoslovana, pa če je južni ali pa severni, ker v pravem smislu Sibi, Hrvatini in Slovenci ne postojajo več, nego so ujedinjeni v eno močno Jugoslavijo. Zahvaljujem se uredništvu za odstopljeni prostor.

S spoštovanjem,
R. K.
član posadke "Lovčen."

IGRA V DETROITU, MICH.

Zimska sezona se bliža koncu in kmalu si bomo šli iskat razvedrila v naravo. Kar se tiče kulturnih prireditev v tej sezoni, zaključijo pevsko in dramsko društvo "Naprej" z lepo spavoigro "Kovačev študent," katero vprižori na velikonočno nedeljo popoldne 13. aprila v prostorih Slovenskega Delavskega doma, 437 So. Livermoir Ave., Detroit, Mich.

Vabljeni ste, da se vidite te igre vsi iz Detroita in okolice. Program se prične ob 3. uri popoldne, po programu ples in prosta zabava.

Ciril Gaber,
Detroit, Mich.

SLABE VESTI IZ DOMOVINE.

Četudi slabo pisem, vendar hočem v vašem listu naznaniti, da sem od svoje prijateljice prejela pismo, v katerem mi poroča, da je v Podgori umrl Janez Sumrada, bratranec mojega moža. Bolehal je na prvi vodenici. Zapušča ženo in 5 odraslih otrok. Umrl je tudi Janez Koderček na Polici. Bolezen mu je zvala obe nogi. Zapušča ženo in nekaj otrok.

Pod Spodnjimi Poljanami pa so zgradili vojašnico. Na Veševski gori je bila zgrajena druga vojašnica, tretja pa pri Babnem polju. Vsa Loška dolina je polna vojaških poslopij in naprav.

Moja prijateljica pravi tudi, da so ljudje zelo zbegani. Pravi, da se "strašansko oblači" to je, da se pripravlja vojna in da mi v bodoče ni več treba od nje pričakovati kaknega pisma.

Pozdravljam vse naše rojake po Združenih državah in Kanadi

J. K.
Munising, Mich.

DVIGNJENA JADENICA.

Jugoslovanska jadrnica "Navidjane," ki je pred par dnevi nabavljena s kožani, na poti iz Obrova v Zader v hudem viharju zadela ob pečine v Velebitskem kanalu te rse potopila 6 metrov globoko, je bila sedaj s pomočjo reševalnega broda vojne mornarice potegnjena na površje. Jadrnico so odvekli v Zadar, kjer bodo izkrcali tovar, nakar jo bodo poslali v ladjedelnico v popravilo.

Ako še nimate Blaznikove Pratique za leto 1941, jo lahko dobite pri založniku "Glas Naroda" v naši naselbini, ali pa naravnost od Knjižarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stane 25 centov.

Nemčija ne protestira

Nemški poslanik v Mehiki, baron Rudt von Collenberg, je izjavil, da ni izročil mehiki vladi nobenega protesta proti zaplenjenju nemškega parnika Orinoco ter da tega tudi ne namerava storiti.

Italijanski poslanik grof Alberto Marchetti je pa protestiral proti zaplenjenju desetih italijanskih parnikov v mehikem vodstvu.

Zdi se, da skuša Nemčija ostati z Mehiko v prijateljskih odnosih, kar bi bilo (Združenim državam bolj v škodo nego v korist.

PAPEŽ JU JE POROCIL.

V Rimu sta se te dni poročila nečakinja sedanjega papeža Giuseppina Rossignani in grof Giulio Rizzardi. Poročni obred je opravil papež v svoji zasebni kapeli. Ceremoniji so prisostvovali samo starši neveste in ženina, ter priče.

Vljudno vabimo vse rojake v Brbertonu in okolici in tudi vse člane Slov. Moške Zveze iz drugih naselbin, da nas obiščejo na ta slove ni večer. Možje in mladeniči, kateri se ne spadata v našo zvezo, sedaj je dana prilika, da pristopite k novi moderni nepristranski organizaciji. Opozorjam sedaj tudi člani, da se gotovo udeležite redne seje v soboto, dne 12. aprila ob 7.30 zvečer.

Z bratskim pozdravom,
Frank Skrabla,
tajnik podružnice št. 1.

The Modern Encyclopedia

KNJIGA VSEBUJE:
22,000 RAZLAG in 1200 SLIK
Najnovejša svetovna ENCYKLOPEDIA, v kateri more vsako kakoršnegakoli polkica najti razlago vsake besede spadajoče v njegovo stroko.
KNJIGA VSEBUJE 1334 STRANI in JE OKUSNO V PLATNO VEZANA — SKORO NEVERJETNO JE, DA JE MOGOČE TAKO NAJPOPLNEJŠO KNJIGO DOBITI ZA TAKO ZMERNO CENO.
CENA SAMO \$2 (Poštnina plačana.)

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street, New York, N.Y.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek:
"O LOVU IN LOVCIH,"
ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vsoto lahko pošljete v znakah po 2 cm. 8 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1911; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA ŠE DANES

Slovensko-Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

POZOR NA SLABE IZOLACIJE.

Moravski deželni predsednik dr. Ladi-lav Caha je postal žrtev tragične nezgode. Z golero se je dotaknil slabo izolirane električne svetilke, in se je zgrudil, zadet od električnega toka. Več ur so si zdravniki prizadevali, da bi ga obudili, toda zaman.

Dr. Caha se je rodil 1883, v bližini Bistrice na Moravskem kot sin imovitega kmeta. Ko je dovršil česko srednjo šolo v Brnu, je študiral jus v Pragi in Graecu. Politična kariera ga je vodila na Moravsko nazaj, kjer je ostal do leta 1919, ko so ga pozvali v praško notranje ministristvo in kmalu nato v ministrsko predsedstvo. Kjer je vodil politični oddelek in parlamentni referat. Po odhodu bivšega deželnega predsednika Černyja ga je državni predsednik dr. Hacha imenoval na njegovo mesto.

Rojake prosimo, k o pošljajo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES oziroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

POŽAR V ZAGREBSKEM SEMENISCU.

Nedavno je izbruhnil v zagrebškem bogoslovnem semenišču na Kapitolu velik požar. Poklicani gasilci so takoj prihiteli ter ukrenili vse potrebno, da bi požar omejili. Menijo, da so ogenj povzročili delavci, ki so varili v mansardi cevi za centralno kurjavo.

Mansarda je bila zgrajena s strškom 1.200.000 din za razširjenje semenišča. Vnelo se je najprej nekaj desk, nato pa podstrešje. Iz strehe semenišča je švigal ognjen plamen. Požar je bil zelo velik in se je gasilec posrečilo le z velikimi naporom pogasiti ogenj. Škodat je znatna ter jo cenijo na to v milijonov, vendar pa še ni kjer je vodil politični oddelek in parlamentni referat. Po odhodu bivšega deželnega predsednika Černyja ga je državni predsednik dr. Hacha imenoval na njegovo mesto.

Mokinjako jesero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK